



1908

ARXIU

fer estades a Puigcerdà, on va conèixer Clara Noble, amb qui es casaria el 1891, a Camprodon, a Olot i a Sant Joan de les Abadesses. Des d'aquests pobles de muntanya, on els metges de ciutat recomanaven llargues estades per fer salut, Maragall recorria, a peu o a cavall, boscos i muntanyes i participava de la vida cultural. Quan era a Sant Joan duia un "vestit gris clar, sabates rosses i gran barret de palla", i solia caminar per les muntanyes, no amb ànim d'excursionista, sinó per la necessitat d'alimentar-se de la pau, la serenitat, i la bellesa dels paisatges: "Tots els membres caiguts, tot jo per terra, / buidat de tota força i sens desig, / la pensa a poc a poc se'm desaferra... / I em vaig trobant tan bé an allà entremig, / i em va invadint com una immensa pau / i vaig sent un tros més del prat suau / ben verd, ben verd, sota d'un cel ben blau".

Probablement, com apunta Josep Pla al llibre *Joan Maragall*, la infantesa més aviat trista del poeta es va veure terriblement marcada pel carreró de la Barcelona Vella on vivia, un carreró "estret, fosc i negre". És aquesta mena de panteïsmes que sent el poeta el que traspuen els seus versos. Els paisatges són un reflex dels seus estats d'ànims. De la relació entre l'home, l'esperit, i la natura en sorgeix la poesia, l'art.

Visites guiades posen a l'abast de la mà llegendes, mites i el ric passat industrial de la vila

Art, història i llegendes



JUDIT PUJADÓ

A Sant Joan tothom coneix la casa pel cognom del poeta

de dels paisatges

per les coses materials també es va transmetre als fills. L'Ernest va ser escultor, en Josep pintor. En Guillem va dur una vida de bohemí, en Raimon i en Joan Anton han sigut galeristes".

Joan Maragall havia nascut en una família burgesa propietària d'una empresa tèxtil. Estava, per tant, predestinat a continuar al negoci familiar, perquè va ser el petit de tres germanes, l'únic noi. Quan va acabar el batxillerat el seu pare ja li havia preparat el despatx a l'empresa, i aquella decisió de no deixar-lo continuar estudis, li va desencadenar una primera crisi. Escriuria uns anys més tard: "L'amor a la poesia es manifestà en una espècie de fúria per a omplir de munió de versos, amb fecunditat verament assombrosa i en tots els ratos que podia robar al treball, llibretes que amagava entremig d'altres més prosaïques i plenes de números referents a la nostra indústria". La pu-

blicació dels primers poemes devien estovar el pare, que el va deixar estudiar la carrera de Dret. A la Universitat va començar a llegir Goethe. Amb els anys es va convertir en l'introduïdor de Nietzsche a Catalunya, llegint les primeres traduccions fetes

Recorria, a peu o a cavall, boscos i muntanyes i participava de la vida cultural de Sant Joan

per ell mateix, de textos del filòsof, a les Festes Modernistes del Cau Ferrat.

La relació de Joan Maragall amb el Ripollès i la Garrotxa arrenca amb els estiuers familiars. Des dels vint anys fins pràcticament la seva mort, el poeta va

Però més enllà del Maragall poeta hi ha l'intel·lectual, l'home exemplar i elegant que no es va cansar d'escriure elogis, elogis ben fets i sentits, l'home trasbalsat per les injustícies, que clamava contra la burgesia que confonia els propis interessos amb els interessos del país o que permetia, arran de la Setmana Tràgica, l'afusellament d'un home com Ferrer i Guàrdia.

Joan Maragall va ser un home de salut delicada, fràgil i potser per això sentia una immensa "tendresa per la vida", com diria Josep Pla. El poeta dels paisatges del país, on no s'idealitza ni es corromp la realitat, el poeta de la paraula viva, que busca en la llengua popular i en la depuració dels versos. Ens deixa un llegat poètic vitalista que sent la vida mateixa a través de la naturalesa, amb tanta intensitat, que li costa d'imaginar un paradís que la pugui millorar.●



JUDIT PUJADÓ

El pitjor

LA MALA SENYALITZACIÓ

La senyalització dels recorreguts turístics és insuficient. Amb els plànols a la mà és fàcil perdre's. A la recerca, per exemple, de la Font de la Cubila, on un monòlit recorda que el poeta s'inspirà per escriure *La vaca cega*, no hi ha rètols que indiquin el camí a seguir. El cablejat que tanca els camps, on les vaques encara pasturen, enrampa si un els toca.

Sant Joan de les Abadesses és una població vinculada des dels seus orígens al monestir que fou fundat per Guifré el Pilós l'any 887. Les abadesses que el van ocupar des dels orígens foren expulsades a causa de "desordres" el 1017. Els suposats desordres es van lligar amb la figura del comte Arnau, que havia rondat aquestes contrades i s'havia forjat una fama d'home deslleial, mal senyor dels seus servents i seductor de jovenetes inexpertes que, segons la llegenda, encara perseguia les noies i espantava els pagesos un cop mort, muntat dalt del cavall i carregat de culpes, les nits de tempesta.

El municipi ha sabut construir una sèrie d'itineraris que es poden seguir amb el plànol a la mà o bé amb els serveis d'un guia turístic en dates concretes. Els monuments artístics, les indústries tèxtils que es van fundar aprofitant el cabal del Ter i l'entorn muntanyós d'una bellesa descrita per Maragall, els carrerons del centre de la vila, l'ambient familiar que s'hi respira, conviden a les passejades. I si es poden combinar amb un nexa que les unifiqui, tot el que ens envolta pren relleu.

L'ajuntament ofereix una visita que permet conèixer els mites i llegendes locals, les fonts, els molins i l'Ecomuseu el Molí Petit, el castell de Mataplana, el Museu del Comte Arnau i el Gorg dels Banyuts.

Durant el període estival la figura del comte Arnau, un reclam que funciona bé des de fa segles si tenim en compte que la llegenda popular sobre el personatge té els seus orígens al s. XV, serveix d'excusa per a tota mena d'activitats populars, entre elles concerts de música trobadoresca i una representació

de la llegenda del comte al claustre del Monestir.

Pel que fa a Joan Maragall són tres els punts neuràlgics que dibuixen els seus estiuers a Sant Joan. D'una banda la casa, un edifici de dos pisos al carrer Major núm. 11, en no gaire bon estat de conservació. Té dues plaques de banda i banda de la porta que recorden les estades del poeta que hi va escriure poemes tan rellevants com *El comte Arnau* i *La vaca cega*. Justament els indrets que van influir en l'elecció dels temes d'aquests dos poemes es conserven encara tal i com els devia conèixer el poeta fa més d'un segle. Un d'ells és el claustre del monestir de Sant Joan, petit i reclus, d'una bellesa austera. L'altre indret és la Font de la Cubila. Per arribar a aquesta font cal agafar la carretera de Camprodon. Havent sortit del poble s'agafa un trencant a mà dreta que du a una masia. Travessant l'era, i entre els cables electrificats que vigilen les vaques i els cavalls que pasturen allà mateix, hi ha la Font de la Cubila. No hi ha rètols ni senyals indicadors. Però quan s'hi arriba, no hi ha dubtes. La Font no raja més que un degoteig lent. Els bancs de pedra, a l'ombra d'un parell de plataners centenaris, són plens de molsa humida. Entre els plataners un monòlit recorda el poema. A pocs metres les vaques fan dringar l'esquellot, mentres pasturen / l'herba fresca a l'atzar.●

On menjar

Casa Rudes

Carrer: Major, 10
Telèfon: 972-72-01-15

El Comte Arnau

Ctra: Camprodon, 4
Telèfon: 972-72-20-18